

BUITEN

24^E JAARGANG N^O. 7

ZATERDAG 15 FEBRUARI 1939

Foto August Zerle

HET ROSE KABINET OP LINDERHOF

Redactrice: RO VAN OVEN

INHOUD:

DE BEMOEIAL, DOOR C. ROWLAND (13)	BLZ. 74
LINDERHOF (GEÏLL.), DOOR G. H. KNAP	BLZ. 73, 76—77
ONZE REIGERS, DOOR L. C. DE BOER. (KORT VERHAAL, IN DEN KORTEN VERHALENWEDSTRIJD, MET PREMIE BEKROOND)	BLZ. 77
EEN MODERNE VliegHAVEN (GEÏLL.), DOOR OTTO BEHRENS	BLZ. 78—80
DIENSTBODEN-PRAATJE, DOOR TANTE VAN TOENTERTIJD	BLZ. 79
NIJMEGEN, DE STAD VAN HEDEN EN VERLEDEN (GEÏLL.), DOOR M. F. V.	BLZ. 80—84
IN HET LENTEIOCH (HISTORISCH) DOOR TINE STIJGER-KROFHOLLER	BLZ. 82
AFFORISMEN.	BLZ. 83
TORQUATO TASSO. UIT HET POOLSCH, DOOR KAZIMIERZ CHLEDOWSKY (2)	BLZ. 83
DE DOOLHOF DER DWAASHEID, DOOR RALPH SPRINGER (24)	BLZ. 84

BERICHTEN VAN REDACTIE EN UITGEVERS.

De uitgevers verzoeken beleefdelijk dit blad te noemen als men naar aanleiding van eene advertentie, een aanvraag of een bestelling aan een adverteerder doet.

Men gelieve alles wat de Redactie van dit weekblad betreft te adresseeren aan de Redactrice Mw. Ro van Oven, Emmastr. 15, Amsterdam, stukken voor de Administratie aan de Uitgevers N.V. Scheltema & Holkema's Boekhandel en Uitgevers-Mij., Rokin 74—76, Amsterdam, Met de toevoeging: „Voor de Administratie van het Weekblad Buiten”. Duidelijke naam en adresvermelding wordt verzocht, ook achter op de foto's

Nieuw verschenen nummers 25 ets., oudere 50 ets.

DE BEMOEIAL

13)

door C. ROWLAND

HIJ nam een elektrische lamp van een plank; een groot ding, dat een sterk licht geeft. Blijkbaar wilde hij zijn bedreiging dadelijk ten uitvoer brengen en dat speet mij heelemaal niet. Ik begon genoeg te krijgen van Muller. Bovendien bedacht ik, dat, als hij zag dat hij geen kwaad meer kon doen, hij waarschijnlijk Faith met rust zou laten.

Wat mij betreft, ik vreesde Muller niet. Misschien zou hij uit wraak de brieven sturen aan den echtgenoot — die niet bestond. Overigens kon hij niets bedenken, dat ik niet bereid was af te wachten. Toen ik opstond, was ik dus blij dat er eindelijk wat ging gebeuren. Ik voelde mij erg onbehagelijk in mijn natte onderkleederen; ik was moede en lusteloos en verlangde zeer naar het eind der historie!

Muller liep vooruit met zijn licht en wij volgden hem. Ik greep Faith's hand en gaf haar een bemoedigend drukje; en ik verbeeldde mij, dat dit beantwoord werd. De beide bedienden waren in het huis en wij hadden niets meer gezien van de honden. Het was een sombere avond met kletterenden regen en een wind, die steeds in hevigheid toenam.

Bij het insektenhuis gekomen, haalde Muller een sleutel voor den dag en ontsloot een zwaar hangslot, dat een grendel gesloten hield. Ik lette op, dat het een schuifdeur was, evenals bij een stal. Muller schoof haar open en stapte naar binnen.

„Nu gaan de poppen aan het dansen —”, zei ik stilletjes en beridde mij voor op de uitbarsting die er komen zou als hij den geur bemerkte van de dampen waarmee wij de ruimte gevuld hadden.

Tot mijn groote verbazing scheen hij niets ongewoons te bemerken en toen ik na hem binnentrad, vond ik de lucht ook

volstrekt niet onaangenaam; de angstige gedachte be kroop mij, dat ik wellicht een gat had geboord in een kast, waaruit de dampen niet konden ontsnappen. Maar even later begreep ik de reden. Blijkbaar was de oppasser langs gekomen en had het gesloten luik weer geopend, in de meening, dat de wind het had dichtgeworpen. Bovendien was het raam voorzien van een dun ijzeren rooster.

Muller greep een vlindernet uit een hoek en liep naar een kooi aan het einde van de ruimte. Hij hield zijn licht omhoog, en keek er in.

„Ach!” riep hij uit. „Wat is dat? Wat beteekent dat?”

Ik vond het niet den geschikten tijd om op die vraag te antwoorden. Snel greep ik Faith bij den arm, trok haar door de half openstaande deur, schoof die dicht, hing het slot op den grendel, sloot het en trok den sleutel er uit.

„Naar den steiger!” zei ik en greep haar hand.

Wij renden het pad af en den hoek van het huis om. Waarschijnlijk was Muller te veel verdiept in zijn onderzoek der insekten om te zien wat er eigenlijk gebeurde, want wij waren reeds aan de afdaling begonnen voor wij een dof gestomp en gerammel en geschreeuw in het insektenhuis hoorden. En wij hadden reeds den steiger bereikt, voor wij antwoordend roepen hoorden uit het huis. De boot lag nog precies zoals wij haar gezien hadden. Ik sprong er in, zocht naar de handle, zette den motor aan. Hij weigerde.

„Gooi de touwen los!” riep ik Faith toe, onderwijl mijn best doend den motor aan den gang te krijgen. Mijn hart sprong op in mijn borst toen ik het welkome brommen hoorde.

Van den top van de rots klonk een kreet en ik hoorde iemand het pad afrennen. Snel greep ik een stang en de boot schoot vooruit. Zij was juist voorbij den steiger toen een der bedienden het steigerhoofd bereikte.

„Stop!” schreeuwde hij. „Kom terug — kom terug!”

„Loop naar den duivel!” gilte ik, heen en weer springend van opwinding.

„Kom terug of ik schiet!” riep hij weer.

„Vlug in de kajuit”, riep ik Faith toe. „De ezels kan misschien schieten”.

Maar hetzij hij geen wapen had, of verstandig genoeg was om het niet te gebruiken, zooveel is zeker, dat hij slechts schreeuwde en vloekte, terwijl de boot voortgleed, tot het rumoer dat hij maakte overstemd werd door het geluid van den wind en de golven.

Het was intusschen hard gaan waaien; maar de groote, stevige boot sneed door het water als een eend in een vijver. Faith vond een lantaarn in de kajuit en toen wij met behulp daarvan hadden geconstateerd dat de bezinetank bijna vol was, besloten wij een paar uur te blijven rondvaren tot de dag aanbrak, daar er aan de overzijde heel wat rotsen waren en het veiliger was bij daglicht te landen. Het was ongeveer twee uur en begin Juni, zoodat het tegen vier uur al licht begon te worden. Wij deden zooals wij van plan waren; een schelpenvisscher zette ons aan land en wij kwamen thuis vóór iemand bij de hand was.

Faith was doodmoe, maar in de wolken van vreugde. Toen ze mij bovenaan de trap haar hand toestak zei ze:

„Goeden nacht, lieve bemoeial. Ik hoop, dat je heerlijk zult slapen. Je hebt het wél verdiend”.

Maar de lieve bemoeial sliep niet heerlijk. Na vier uur loomdommelen, werd ik zóó klaar wakker, dat ik voelde, dat ik met geen mogelijkheid nog kon slapen. Het eerste waar ik aan dacht, was Muller en ik stond op en kleedde mij aan. Toen ik uit het raam keek, zag ik, dat het nog regende, maar de wind was een beetje gaan liggen.

Het was nu negen uur. Ik ging naar beneden in de keuken en de keukenmeid verzorgde koffie en eieren voor mij. Terwijl ik at, kwam de vrouw van den boer binnen. Ik vertelde haar, dat het weer den vorigen avond zoo slecht was geweest, dat wij de motorboot van Dokter Muller hadden geleend om terug te gaan. Ik zei, dat ik haar nu terug ging brengen en verzocht haar Miss Kimball te zeggen, dat ik, wind en wederdienende, om drie uur terug hoopte te zijn. Toen ging ik naar den boer, die mij naar de motorboot roeide. Ik had brandstof genoeg; dus bracht ik dadelijk de machine aan den gang en ging op weg.

Men zal dit misschien onverstandig of onvoorzichtig van mij vinden, maar ik had er goede redenen voor. In de eerste plaats wou ik Muller bewijzen dat ik niet bang voor hem was. Ik wilde hem toonen, dat ik hem noch nu, noch in de toe-

komst vreesde. En dat kon ik doen, door zijn boot terug te brengen. Bovendien geloofde ik niet, dat Muller tot hand-tastelijkheden zou overgaan. Hij was een gentleman en een edelman en hij zou het op prijs stellen dat ik terugkwam en de gevolgen van mijn handelwijze wilde afwachten.

Daarbij kwam, dat ik ook Faith wou toonen, dat ik niet bevreesd was voor Muller en dat, door weg te vluchten zooals wij gedaan hadden, ik in haar belang en niet in het mijne had gehandeld.

En ten slotte kwam de overweging, dat ik in mijn hart wèl bang was voor Muller en dat het mij mijn zelf-respect gekost zou hebben als ik getracht had hem uit den weg te blijven.

De boot vorderde goed en toen ik naderbij kwam zag ik de Vuurvlieg liggen. Het zeil was geheschen en alles wees er op, dat Muller van plan was ons te gaan opzoeken. Even later zag ik inderdaad twee mannen, in oliejasen gehuld, het pad afkomen. Toen zij de boot zagen aankomen, bleven zij een oogenblik als versteend van verbazing staan en snelden toen naar den steiger.

Muller liep vooruit en toen ik zachtjes aanlegde, keek hij op mij neer met een woedend gezicht.

„Goeden morgen, dokter”, zei ik. „Zoudt u even het touw willen pakken?”

Het eerste oogenblik scheen hij niet in staat zich te bewegen. Toen pakte hij een boothaak, greep het touw en legde het vast.

„Bent u alleen gekomen?” vroeg hij.

„Jawel”, antwoordde ik. „Ik ben gekomen om uw boot terug te brengen en de „Vuurvlieg” te halen”.

Hij keek mij een tijdje sprakeloos aan; toen zei hij:

„U bent òf een dwaas, òf een bijzonder moedig mensch”.

„Ik ben geen van beide”, antwoordde ik; „ik ben een gentleman en ik geloof dat ik met een gentleman te doen heb. Wij hebben onzen strijd ten einde gevoerd en als u het verloren hebt, is het alleen doordat u uw tegenstander onderschat hebt”. — Bij die woorden stapte ik op den steiger en legde den achterstevan van de boot vast:

„Dat is waar”, mompelde Muller, terwijl hij mij somber aankeek.

„Er is nu geen reden tot ruzie meer”, vervolgde ik. „Als u de uitnodiging van gisterenavond om een glas met u te ledigen, wilt herhalen, zal ik ze met het grootste genoegen aannemen. Ik ben koud en moe en heb bijna niet geslapen. Wij durfden niet aan land gaan vóór het licht was geworden”.

Hij keek mij onderzoekend aan en begon toen te lachen.

„Waarachtig!” riep hij uit, „u valt mij geweldig mee. Nog nooit heb ik iemand zóó verkeerd beoordeeld. Laten wij naar mijn huis gaan”.

Hij keerde om en liep voort. Ik volgde hem. Toen ik zijn knecht voorbijliep, zag ik dat hij twee builen boven zijn oogen had. Hij grijnsde mij toe, maar heelemaal niet kwaad.

Wij gingen het huis binnen en betraden Muller's werkkamer. Hij ging naar een kast en haalde er een flesch whisky en twee glazen uit.

„Drink!” zei hij kort af.

Ik schonk me een vol glas in. Ik voelde er behoefte aan.

„Prosit!” zei ik en dronk. Muller stak zijn arm uit en klonk met mij.

„U bent mij den baas af geweest; maar het kan mij niet schelen”, zei hij, „ik heb steeds getracht mijn verlies waardig te dragen”.

Toen ging hij naar een bureau en haalde er het pakje brieven uit, dat hij van Putney gekocht had.

„Hier zijn uw brieven”, zei hij. „Ik had nooit het plan er misbruik van te maken — ofschoon ik het misschien gedaan zou hebben, als u vanmorgen niet waart gekomen. Ik heb ze niet uit uw bureau gestolen. Dat heeft uw schurk van 'n knecht gedaan. Hij heeft ze mij verkocht voor twee honderd vijftig dollar”.

„Werkelijk?” zei ik en trok mijn wenkbrauwen op. „Ik zal u een cheque voor dit bedrag zenden. Dank u, dokter”; en ik liet het pakje in mijn zak glijden. Muller keek mij somber aan.

„Nu ben ik blij, dat u gisterenavond ontsnapt bent”, zei hij. „Als ik u gepakt had, zou ik u misschien vermoord hebben. Hoe hebt u het aangelegd om al mijn exemplaren te doodden?”

Ik vertelde het hem. Zijn gezicht werd rood van woede, maar hij zei niets en bleef in somber zwijgen verzonken.

„Hoe gaat 't Miss Kimball?” vroeg hij ten slotte. „Ik hoop, dat zij geen ongename gevolgen van haar avontuur heeft ondervonden?”

„Ik geloof 't niet”, antwoordde ik. „Zij sliep nog toen ik wegging”.

„Weet zij, dat u hierheen bent gegaan?”

„Neen”.

Muller vroeg niets meer en even later stond ik op. „Het wordt tijd voor mij om terug te gaan”, zei ik.

Muller stond ook op. Hij zag er vermoeid uit; zijn gezicht was bleek en hij had zwarte kringen onder de oogen.

„Vaarwel”, zei hij. „Uw boot ligt aan den steiger. U zult me wel excuseeren, dat ik niet meega”.

Wij gaven elkaar de hand en hij begeleidde mij tot de deur. Terwijl ik het pad af liep, riep Muller zijn bediende toe door de megafoon op zijn veranda en deze stapte op de boot en maakte alles voor het vertrek gereed. Voor ik wegging riep ik hem bij mij.

„Dat is voor je hoofd”, zei ik in 't Duitsch en gaf hem een biljet van twintig dollar. Hij nam het aan met een grijns.

„Dank u, mein Herr”, zei hij. „Ik zou u onrecht aandoen als ik zei, dat het geen twintig dollar waard was”.

Hij duwde de boot af, de wind vulde de zeilen en ik schoot voort. Het laatste wat ik zag, was Muller, die recht als een kaars op de veranda stond en mij nakeek. Geen slechte vent, au fond, die Muller. Ik had medelijden met hem.

Zoo zeilde ik terug en toen ik de kust naderde, zag ik Faith het huis uit vliegen en over het strand rennen. Zij sprong in een skiff en was tegelijk met mij aan den steiger. Haar wangen waren als rozen in den regen en haar oogen glinsterden.

„Daar is de Vuurvlieg”, zei ik.

Zij klom aan boord en liep op mij toe met uitgestoken handen.

„Hoe dorst je!” riep zij uit. „Ik was half gek van angst. Wat is er gebeurd?”

Ik gaf haar een uitvoerig verslag, waarnaar zij vol belangstelling luisterde.

„En je was werkelijk bezorgd om mij?” vroeg ik.

„Ja”, antwoordde zij en wendde het hoofd af.

„Jij engel!” riep ik uit. „Dan houd je dus een beetje van je naren, ouden bemoeiäl? Want hij is dol op jou. Wil je met hem trouwen — en een eind maken aan zijn bemoeizucht?”

Zij keek mij aan en probeerde te spreken. Ik sloot haar in mijn armen. Zij probeerde niet zich er uit los te maken.

„Ik — ik wil met hem trouwen, als hij mij hebben wil”, fluisterde zij. „Maar ik vrees, dat hij altijd een bemoeial zal blijven.”

EINDE

Aphorismen

Wij moeten geven datgene waarop de ander wacht, dit is het begin van de groote eensgezindheid, zonder te verwachten, dat de ander geeft, waarop wij wachten.

Men moet altijd den moed hebben iemand de hand te reiken, ook als de wereld dit niet goedkeurt.

Als wij de werkelijkheid niet onder de oogen durven zien, zullen uit den chaos onzer gedachten slechts schimmen te voorschijn treden.

Als men een persoonlijkheid is en dus vrij staat tegenover de menschen, kan men de gemeenschap veel geven, zoo niet, dan geeft de gemeenschap ons.

Wij moeten niet eerder op iets reageeren, voordat het oogenblik rijp ervoor is.

Wederzijdsch begrip is alleen dan mogelijk, wanneer er wederzijdsche beschaving is.

Na het intens beleefde, komt de bezonkenheid, en dan pas kan men oordeelen.

De twijfel en de vrees moeten altijd wijken voor de waarheid en het recht.

Wij moeten nooit spijt hebben over onze daden; wanneer wij opnieuw zouden kunnen beginnen, bestaat er de meeste kans, dat wij dezelfde fouten maken; onze natuur blijft toch dezelfde.

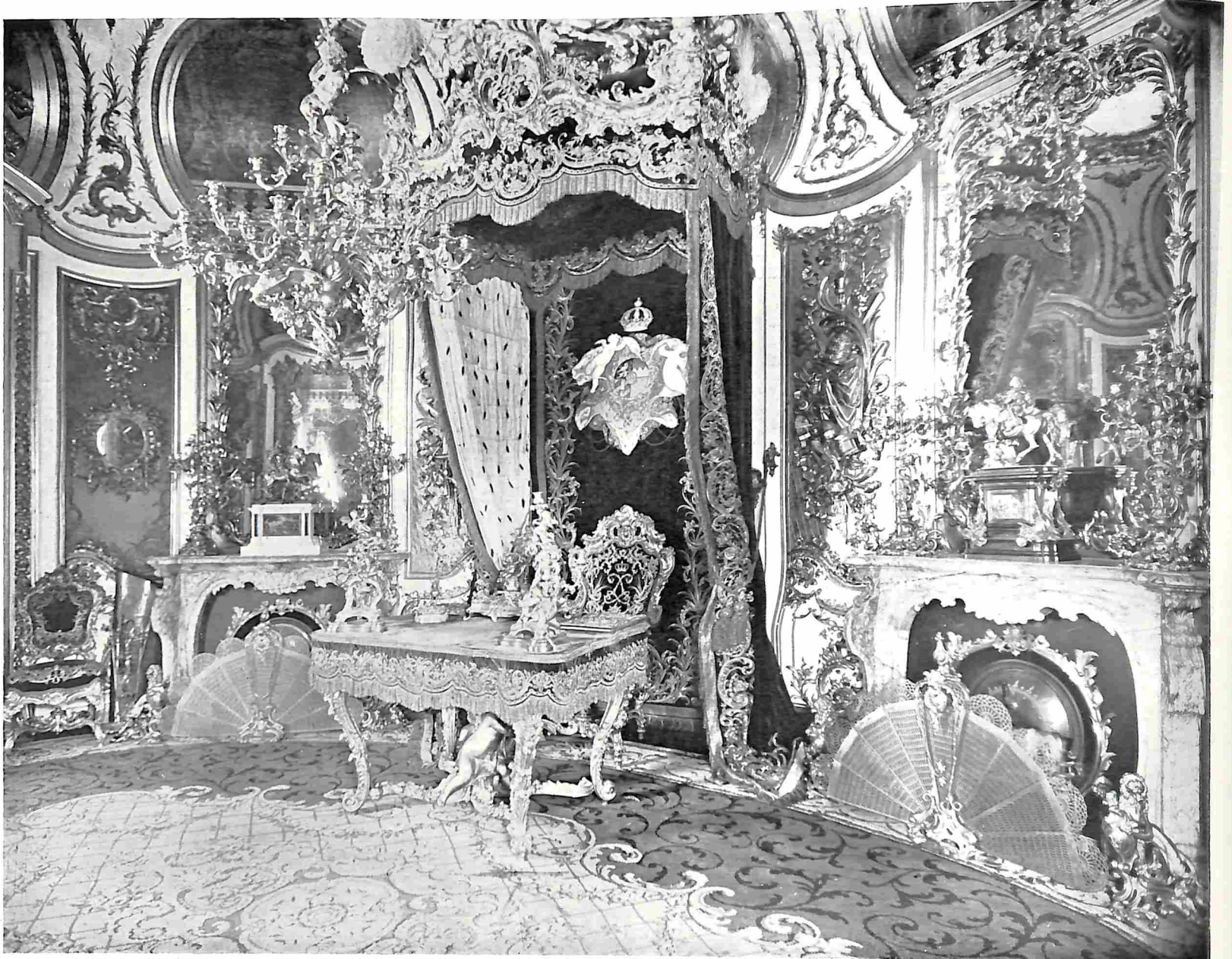

Foto August Zerie

LINDERHOF. WERKKAMER.

LINDERHOF

HET is alles zoo wonderlijk; te bedenken dat dit merkwaardige uitvloeisel van een naar schoonheid zoeken-

Foto August Zerie

LINDERHOF. VOORZIJDDE

den geest gebouwd werd in een tijd, toen de Duitsche legers naar Frankrijk optrokken; toen in Parijs het volk zich met ratten voedde, en Europa's grondvesten schokten onder de gebeurtenissen die nog zoo lang nawerkten. ☼ En men bewondert de gevoelssterkte van dezen koning. Ludwig II, die in deze benarde tijden zich zoozeer aan zijn passie kon overgeven, dat het geldgebrek van zijn volk hem niet stoorde in het ten uitvoer brengen van de plannen die hij als een heilige plicht van zijn koninklijk „ik" zag. ☼ Wel zeer bijzonder is de geest van dezen mensch geweest, die in de tweede helft van de vorige eeuw zich zoozeer kon doordringen van de mentaliteit van zijn illustere voorgangers, Lodewijk XIV, Lodewijk XV ook, dat hij zich een paleis deed bouwen waarin de sfeer van den Franschen bloeitijd voortleefde. ☼ Toch is alles hier anders dan in Versailles; en men voelt dat hier iets is ontstaan in een tijd waarin de geestelijke basis voor een dergelijke cultuur-uiting ontbrak. Zooveel moedwilliger, zooveel gezocht is hier alles. En wat in Versailles natuurlijk kon zijn, werkt hier gekunsteld. ☼ Slechts uit de figuur van Ludwig is dit alles verstaanbaar. Deze overdreven pracht; die kleurenschittering van steeds meer goud en fluweel, van groote vakken hermelijn, van rood, en blauw en lila en rose. Wie weten wil wat Fransche kunst en Fransche geest, in de 18de eeuw, ooit zouden hebben kunnen voortbrengen, ga naar Lindenhof. Slechts het geestesproduct van een mensch, die in een andere wereld dan zijn eigen levend, en dus steeds bewust strevend naar een bepaalde vorm alles deed om, wat zijn ideaal was, te benaderen of zelfs te overtreffen, kon deze vormen aannemen. ☼ Zoo bewust was Ludwig zich van zijn roeping als koning, van de transcendentale beteekenis van deze figuur, dat al zijn doen en

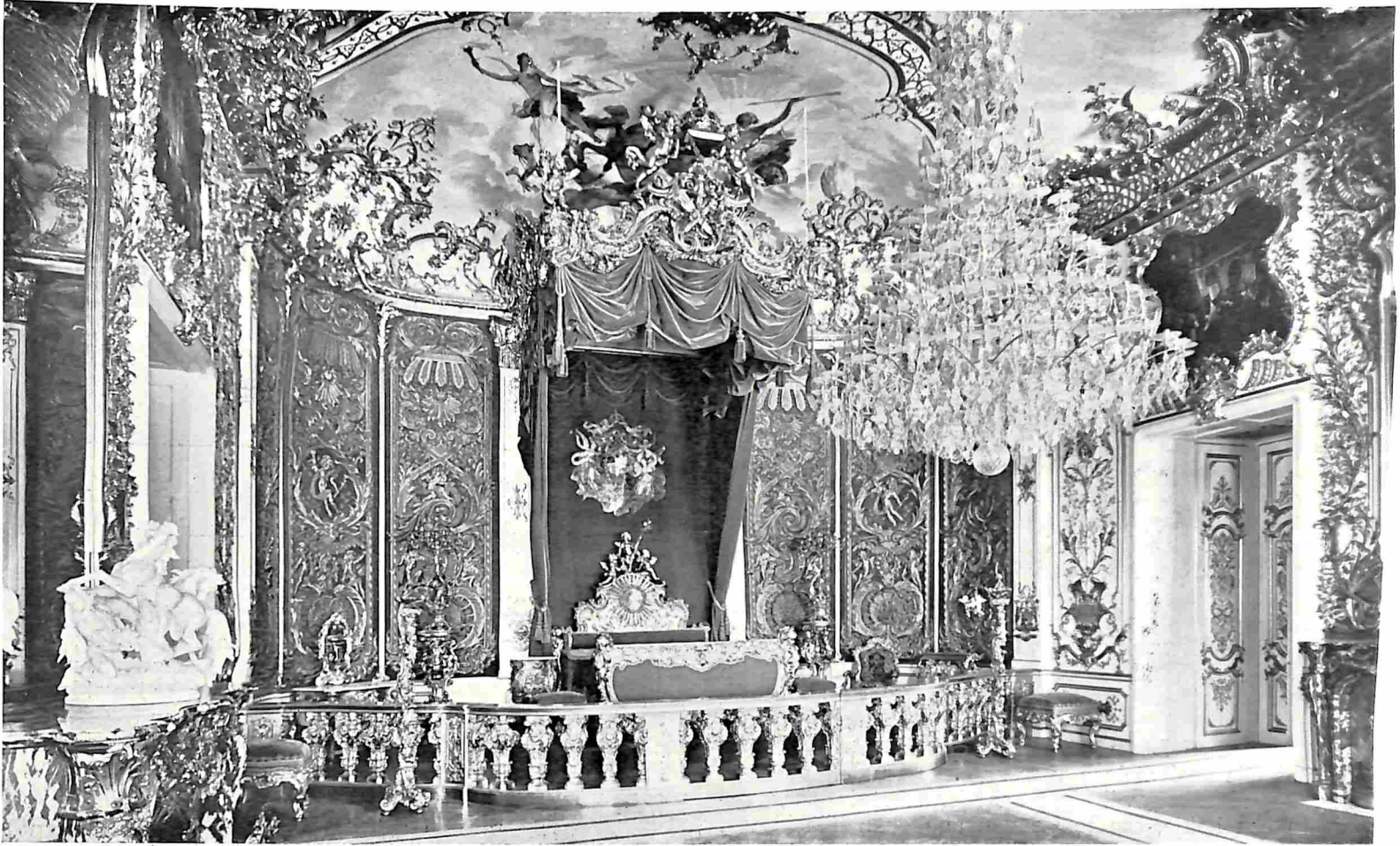

Foto August Zerle

LINDERHOF. SLAAPKAMER

denken gericht was op het uitdrukking geven aan deze gevoelens. ☞ Het ideaalrijk was voor hem het rijk waar de schoonheid leeft; want in het rijk der schoonheid heerscht de reine geest. ☞ Nooit was Ludwig zich zelf; steeds had hij Hamlet, de Fransche koningen als voorbeeld. En in alle zalen van Linderhof, in voorportaal en slaapkamer, leven de herinneringen aan de twee Fransche vorsten. ☞ In zijn geestelijke onevenwichtigheid had Ludwig houvast slechts aan zijn waanideeën en voorstellingen. En voor een deel werden deze weer op de een of andere wijze bij den bouw van Linderhof tot uitdrukking gebracht. ☞ Ludwig zou voor het nageslacht even groot moeten zijn als Louis XIV. Deze had der wereld gebouwen, paleizen nagelaten; Beierens vorst moest hetzelfde doen. Men zou moeten spreken van een „stijl Ludwig II” en de schepper van dezen stijl heeft waarlijk niet nagelaten alles te doen om in de bouwsels van zijn tijd zijn eigen ik tot uitdrukking te brengen. Nachten lang heeft hij wakker gelegen, om elk, nog zoo onbeteekenend detail zelf te ontwerpen. ☞ En dan was er het streven naar steeds nieuwer, steeds verder. Wat hij bezat interesseerde hem maar matig; slecht streven naar nieuw bezit is een koninklijke geest waardig. En naast Linderhof verrezen Neuschwanstein, Schachenschloss en Herrenchiemsee.

(Wordt vervolgd)

G. H. K NAP

ONZE REIGERS*)

DEN vorigen strengen winter hielden we een blauwen reiger over. ☞ We kregen hem in den zomer daarvoor, het was een verbazend aardig dier en hij werd langzamerhand erg mak, we wenden hem er gauw aan, om zijn eten netjes van de vork af te pikken. ☞ Wij hebben een vrij grooten tuin met vijver, en Claudius, zooals we hem plechtig gedoopt hadden, mocht er vrij in rondlopen. ☞ 's Zomers voerden wij hem een keer per dag met visch- en vleeschafval en 's winters werd zijn rantsoen verhoogd tot 3 keer per dag. In den strengen winter gaven we hem een hooge, met asphaltpapier bekleede kist als nachtverblijf en hij heeft daar ook trouw gebruik van gemaakt. ☞ Hij kwam op geregelde tijden bij de serre om zijn eten vragen, stapte op het laatst gewoon de huiskamer binnen. Hij scheen het daar zoo genoegelijk te vinden, dat we soms moeite hadden hem er weer uit te krijgen. Aangezien hij echter doodbedaard overal zijn visitekaartje deponeerde, moesten we hem wel na een korte poos

weer uit de kamer verwijderen. Hij was zoo gewend om op dezelfde tijden zijn eten te krijgen, dat hij aan het raam kwam tikken, als het eens over den tijd was. ☞ Met de andere dieren hield hij goed vrede. Hij bleef den geheelen winter gezond, alleen merkten we op, dat de gewrichten van zijn pooten dikker waren dan anders en hij af en toe erg mank liep; waarschijnlijk had hij rheumathiek te pakken gekregen. Komenden winter zullen we hem een beschut plaatsje in een hoogen boom geven. ☞ Toen het voorjaar kwam, werd Claudius zeer bedrijvig. Telkens kwam hij met een dor takje in den bek aan-

Foto August Zerle

LINDERHOF. WATERWERKEN EN BERCEAUX

stappen en legde het ergens in den tuin neer. Verder dan de poging om een nest bij elkaar te brengen, heeft hij het niet gebracht; hij was ook maar alleen. ☼ Van den zomer kregen we er een reiger bij, vroegbroed '29. We waren allemaal dolblij met dezen kameraad voor Claudius. Ze bleken evenwel niet met elkaar op te schieten; het gaf telkens gevechten, weliswaar met Claudius als overwinnaar, maar het eind van het lied was toch de verwijdering van de nieuwe aanwinst. We brachten het dier met de auto weg en lieten het ver buiten de plaats vrij. ☼ Een poosje later werd ons door een klein jochie een nog heel jong reigertje gebracht. Het zag er miserabel uit, was waarschijnlijk uit het nest gevallen of gegooid, want een vleugel hing er bij; het jongetje beweerde het ergens op den grond gevonden te hebben. Zelf eten kon het nog niet, het deed erg zijn best om te slikken, wat we hem met heel kleine stukjes voerden, maar alles kwam er na eenige minuten weer uit. We vonden het een hopeloos geval, totdat op eens een van ons op het idee kwam te probeeren, het diertje met melk in het leven te houden. Dat ging goed. Eerst gaven we het verdunde, daarna volle melk. Het resultaat was schitterend; na ongeveer een week kon het al fijn gehakt vleesch verdragen. ☼ We hadden het voorloopig in een hok in den achtertuin opgesloten, uit vrees dat Claudius het dood zou bijten. Het verkeerde na een week of zes in schitterende conditie, natuurlijk was het erg mak. Als een van ons bij het hok kwam, begon het dadelijk om eten te kwetteren. Na rijp overleg vonden wij een geschikten naam voor haar, (wij hopen voor Claudius, dat het een zij is). Zij luistert naar den naam van Idoep oftewel Leven. Dit op verzoek van onze baboe, die het diertje heeft helpen verzorgen. ☼ Nu ongeveer een week geleden brachten wij Idoep naar den voortuin over, voorloopig in een hokje, om te wennen aan de nabijheid van Claudius en de nieuwe ruimte; alles ging boven verwachting goed. Claudius zette wel al zijn veeren op, als hij om het hok heen liep, maar poging om te vechten deed hij niet. Hij scheen het zeer interessant te vinden om een kameraad te hebben en werd daardoor eenigszins afgeleid van zijn slechte liefhebberij, om kleine karpers uit den vijver te visschen. Helaas had Claudius ontdekt dat die er waren; uren lang kon hij doodstil aan den kant of op het eilandje staan loeren, om plotseling zijn slag te slaan, als een vischje zich in zijn nabijheid waagde. ☼ Na eenige dagen in het hok opgesloten te zijn geweest werd Idoep op een morgen los gelaten. De ontmoeting tusschen de twee reigers was de moeite waard om te zien. Idoep vloog al kwetterend op Claudius af, die direct in elkaar dook, doch geen vechtlust toonde. Dat was hoopvol. Na de eerste kennismaking in vrijheid gingen ze ieder aan een kant van een begroeid heuveltje staan. Zoo bleven ze een poos lang zonder beweging, zonder elkaar te kunnen zien. Daarop begon Idoep haar soortgenoot te zoeken; poot voor poot liep ze langzaam om de heuvel heen; Claudius deed precies zoo denzelfden kant uit, zoodat ze elkaar niet ontmoetten. ☼ We zaten te schudden van het lachen, het was ook werkelijk een grappig gezicht. ☼ Plotseling vloog Idoep boven op het heuveltje en bleef daar met recht uitgestrekte hals staan kijken, klaarblijkelijk met het doel om

HET JUNKERSVLIEGTUIG F 13 VAN DE LUFTHANSA

Claudius te zoeken. Men kon aan haar speuren zien, dat ze dacht: „Hij moet er zijn, waarom zie ik hem nou niet”. Toen ze hem eindelijk had ontdekt, bleef Claudius haar met ingetrokken hals, zoodat het leek, alsof de bek direct aan het lichaam vast zat, met één oog strak aankijken. Het was jammer, dat wij dit moment niet hebben vastgelegd, maar we hadden geen camera bij de hand. Een poos lang bleven ze zoo staan, totdat het Claudius blijkbaar begon te vervelen en hij met een sierlijken boog over den vijver naar den achtertuin vloog. ☼ Sedert zijn ons geen gevechten gerapporteerd, zoodat we veronderstellen, dat ze samen in vrede den winter, in innige vriendschap het voorjaar zullen ingaan. We willen hopen, dat ze samen familiegeluk zullen smaken.

L. C. DE BOER

*) In den Korte-verhalen wedstrijd met premie bekroond.

Een moderne vlieghaven

DE moderne mensch reist niet meer per spoor, doch per auto, doch de hyper-moderne . . . vliegt. Voor den handelsman, die tijd en geld ontzien moet, voor hen, die behoefte hebben aan ontspanning of herstel van gezondheid en niet opgewassen zijn tegen de vermoeienissen van een lange spoorreis, heeft het vliegtuig de betekenis verkregen van een bijna onontbeerlijk vervoermiddel. Het reizigers-verkeer door de lucht heeft dan ook in de laatste jaren een geweldige vlucht genomen, vooral in Duitschland, dat tengevolge van zijn geografisch-centrale ligging het middelpunt is geworden van een verkeersnet, waarvan de draden zich over alle overige Europeesche landen uitstrekken. Het eigenlijke middelpunt hiervan vormt Berlijn met zijn bijna ideaal gelegen vlieghaven Tempelhof. Er heerscht hier een voortdurend komen en gaan van luchtreizigers van elke nationaliteit, die daardoor aan het geheel een volstrekt internationaal aanzien geven. Dagelijks, behalve Zondags worden meer dan twintig hoofdverkeerslijnen door ongeveer

zeventig machines bevlogen en vele honderdtallen passagiers passeeren op de spitsuren het station van den vliegdiens, dat, wat betreft zijn lokaliteiten — wachtkamers, restaurants, kapsalons, boekhandel, posterijen en verzendlokaliteiten — veel overeenkomst heeft met een spoorstation. ☼ Het bedrijf op deze vlieghaven met de vele landende en startende vliegtuigen, die uit alle windrichtingen neerstrijken, biedt buitengewoon veel interessants. Hier staat een vracht-machine, volgepakt met galanterieën, radio-instrumenten en chemicaliën, voor Londen bestemd, ginds komt het expres-vliegtuig uit Weenen aan, dat zonder tusschenlanding van Weenen naar Berlijn (duur der spoorreis veertien

EEN GIGANTISCHE RUPS IN BERLIJNS VliegHAVEN

IN DE PASSAGIERS-CABINE VAN EEN JUNKERS-VLIEGTUIG

uur per D-trein) in slechts drie en een half uur gevlogen heeft. Daar staan de verkeersvliegtuigen naar Parijs en Rotterdam, welke cabines juist met de bagage der luchtreizigers beladen worden. De tijd van afvliegen, die zich precies naar het vliegplan regelt, wordt in de wachtkamer afgeroepen. In het vliegtuig zelf zijn kaarten van de streek bevestigd, die, precies als bij de spoorwegen, het doel van de reis aangeven. In de cabines kunnen, naar gelang van grootte, hoogstens twintig reizigers plaats nemen. In de cockpit bevindt zich voor elk der twee piloten een stuur-inrichting; bovendien bevindt zich in de grootere machines een radio-inrichting, die door een marconist aan boord bediend wordt. Hierdoor is het gedurende den vliegtocht mogelijk, met de stations van de vlieghavens doorlopend in verbinding te blijven en gewichtige berichten, b.v. over verandering in de weersgesteldheid, in ontvangst te nemen. ☼ Met een snelheid van gemiddeld honderdvijftig kilometer per uur, snellen de vliegtuigen hun einddoel tegemoet en de luchtreiziger doet indrukken van weergalooze schoonheid hierbij op. Natuurlijk heeft men ook voor het gemak en de verpleging der medevliegende zorg gedragen, want in een klein keukentje worden spijzen en dranken toeberaid, die een vlieg-steward serveert. ☼ Het is een zeldzaam genot, uit een gemakkelijken zetel op de wereld neer te zien, die wel uit een speelgoeddoos opgebouwd lijkt, en waarboven zich de heldere hemel of de vaak schilderachtige wolkevaarten welven — bovendien ademt men de zuiverste hoogtelucht in. Het blijft dan ook een gebeurtenis, die telkens opnieuw ertoe opwekt zich aan den grooten vogel als luchtreiziger toe te vertrouwen en dit nog te meer, daar deze manier van reizen niet alleen vele malen zoo snel gaat en schooner is, doch bovendien minstens evenveel veiligheid biedt, als de verkeersmiddelen op den vasten grond, de spoorweg en de auto.

OTTO BEHRENS

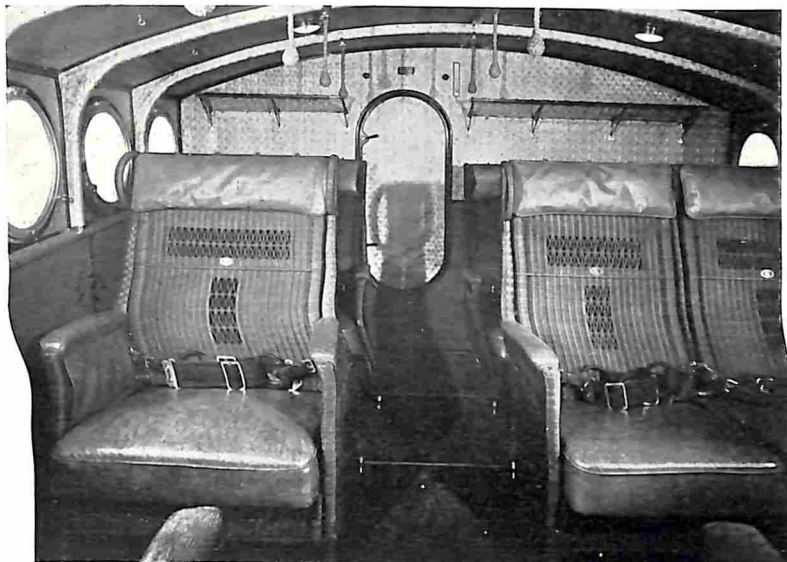
Dienstboden-praatje

VANDAAG heeft mijn nicht Paulien een nieuw dienstmeisje gekregen, een flink, knap kind, van 15 jaar. Ze is van boerenfamilie, en ze heet Jaantje. Niet Jeanne, of Sjiane, maar Jaantje! Ze ziet er keurig en zindelijk uit, en heeft den eersten dag zóó haar best gedaan. Paulien was in de wolken met de „tref”. Toevallig was ik er net toen Jaantje naar huis zou gaan. Ze klopte, en kwam met uitgestoken hand de rij langs. „Dag Mevrouw, dag Miesje,

dag Toosje, dag Mevrouw . . .” Och, en ze zag er zoo lief uit! ☼ „Moet ik 't haar zeggen? Neen, hè, vindt u wel?” vroeg Paulien. „Net of ik geen hand van haar hebben wil”. Ach — Jaantje — word jij nu ook over een poosje zoo'n brutale, veeleischende meid, met gefriseerde haren en gepoeierd gezicht? „Mir ist als ob ich die Hände auf's Haupt dir legen sollt, betend dasz Gott dich erhalte, so schön, und rein, und hold . . .” ☼ Wie was dat bij ons thuis ook, die een poosje zoo'n rondje handen gaf? Maartje! Ja, Maartje was dat, ook een lief ding, die er alleen met haar sproeten-gezichtje en roode piekharen, lang zoo aantrekkelijk niet uitzag. Jammer genoeg woonde na een week onze bazige Pietje het afscheid bij, en maakte er in de gang kort en goed een eind aan. „Bè-je mal, schaap, je ben niet bij je Moeder thuis! Je geeft as dienstbode zijnde geen hande as je weggaat!” ☼ Jammer! Wij vonden 't allemaal zoo aardig. Alleen Grootmoeder, die toen al heel oud was, en veel voor zich heen zat te knikkebollen, merkte de uitgestoken hand meestal niet op. ☼ „Grootmoeder,” zei Betty een keer, „Maartje wou u een hand geven, straks; u zag 't niet, maar ik vond 't zoo zielig voor haar”. Grootmoeder lachte eens eventjes in zich zelf — toen bekende ze: „Ik zag 't wel, hoor!” Grootmoeder hield van „afstand”. Ze kon ook niet best opschieten met onze Pietje, die vijf jaar, tot haar huwelijk, ons eerlijk en trouw gediend, en tot afwisseling óók wel eens geregeerd heeft. Maar ik moet zeggen, altijd voor ons bestwil! ☼ Zoo b.v. toen ik als achttienjarige van mijn kleedgeld een paar dikke winterpantoffels gekocht had, werd ik daarvoor ter verantwoording geroepen. „Juffrouw, der zijn pantoffels voor u gebracht; maar weet u wel dat er nog zulke prachtige van 't vorig jaar van u staan? Niet zóó dik, maar nog heel best”. ☼ Ze was heel bang dat Vader zich door Grootmoeder te kort zou laten doen. Kwam er een quitantie van den apotheker, Pietje ging er op hooge beenen mee naar 't kantoor. „Meneer, / 5,75 van medicijnen, maar daar staan die poeiers van de ouwe Mevrouw bij, / 1,50!” Den schoenmaker voer ze aan, bij de deur: „Twee paar dameslaarzen verzoold, wil je daar asjeblijft in 't vervolg twee briefjes van maken, dat kon je toch wel zien, dat het eene paar van de ouwe Mevrouw was; as ik der niet op let, betaalt Mevrouw het alletwee van 't boekje”. ☼ Pietje was zuinig op „de boel”. Bijna altijd, mooi of leelijk weer, legde ze den linnen overlooper. Moeder en wij zagen veel liever het mooie Deventer patroon. Wij mopperden tegen Moeder: „Wat hebben we nu zóó aan een mooien looper? En Moeder, die 't ook vond, argumenteerde tegen Pietje. „'k Geloof wel dat 't goed weer blijft, je kunt den linnen looper gerust opnemen, en in 't ergste geval, Deventer is zoo sterk . . .” ☼ Verloren moeite. „Nou, da's me ook wat, vannacht heeft 't nog geregend, omdat nou effe de zon schijnt, 't kan zóó weer beginnen. En dan zeker de lui van 't kantoor met hun vuile voeten der over heen hollen den heelen dag! Mooi zou 't er uitzien met een paar weken, als ik alles maar liet verslonzen!” De overlooper bleef liggen, en Moeder had 't hart niet verder aan te

EEN MODERNE VLIEGHAVEN. INSTAPPEN! WE VERTREKKEN!

INTERIEUR VAN EEN DORNIER SUPERWAL-PASSAGIERSVLIEGTUIG

dringen. ☼ Als 't zilver gepoetst werd schudde Pietje afkeurend het hoofd. „Zonde van die prachtige stukken toch, kijk nou die taartelepel, heelemaal verbogen. Ja, als alles ook altijd elk oogenblik gebruikt wordt! Waarom is die nikkelen schep dan ook niet goed? 't Smaakt er toch zeker niet minder van?” ☼ Toen we, op den receptiedag voor de zilveren bruiloft, alle cadeaux uitgesteld hadden, en Pietje en Maartje binnengeropen waren om mee te genieten van al dat moois, liepen beiden een poos bijna sprakeloos van bewondering om de tafel heen. Maartje keek, met vreesachtigen eerbied, naar de kristallen trommeltjes en de fijne glaasjes, en dacht, geloof ik, met angstige beklemming: „als ik toch maar niets breek!” Ze was een beetje „breeksch”, Maartje. Pietje sloeg de handen in elkaar, en schudde 't hoofd. Geen oogenblik viel 't haar in dat zóoiets fijns als die kostbare fruitschaal met een spiegel er onder — „och — och!” — of het beeldige zilveren koekmandje werkelijk voor gebruik bestemd waren; en in elk geval zag ze Moeder nog niet voor zóó verkwistend aan dat ze van al die fraaiigheid anders dan door aanschouwing genieten zou. Pas aan 't eind van haar rondgang vond ze de gepaste woorden om haar bewondering te uiten, en, haar hoofd wiegend, bijna fluisterend van genot, sprak ze de gevleugelde woorden: „Wat prachtig voor de dames om te erven!” ☼ Zelf kreeg ze bij haar huwelijk van Vader en Moeder een „pedule”. De tranen liepen haar over de wangen,

SUPERWAL-PASSAGIERSVLIEGTUIG. AAN DE LUNCH

toen „het stuk” bezorgd werd, tranen van vreugd en dankbaarheid, van aandoening ook, om Vaders toespraak. Een héél klein beetje dankbaar waren we allemáál wel toen we Pietje met eere kwijt waren. We zagen al aankomen dat ze àl haar jubilea bij ons viereen zou, en dat leek ons toch wel wat veel van 't goede. ☼ Wie zijn er nog meer „uit ons huis” getrouwd? Twee Jufs, — en Marie — Aaltje — Grietje — Dina — en dan nog alle drie de dochters van vrouw Steen, onze werkster. „Het Steenen tijdperk”, dat Barta, Gretha en Stiene omvatte, duurde meer dan 15 jaren . . . ☼ Al die gezichten zie ik nog voor me. Dat van Aaltje, de blozende, ronde, die in „den Polder” woonde, en die zich door de jongens van alles op de mouw liet spelden, over een ster die uiteen zou spatten, of een luchtballon waar wel twintig menschen in zouden reizen waarheen ze maar wilden. Ja, dat léék toen een utopie — en „arme onnoozele Aaltje” geloofde 't natuurlijk allemaal! ☼ Dina zie ik ook nog, die ons trakteerde op rood-wit-blauw pepermuntstokken die ze kocht van een mannetje op 't Rembrandtplein. Hij bewaarde ze in velletjes schriftenpapier. Ik had wel een vaag idee dat Moeder misschien een beetje vies van de lekkernij zou zijn, en vertelde er voor alle zekerheid thuis maar niets van. ☼ Grietje nam ons mee naar haar Moeders groentenwinkeltje — die geur van appels, en alle groenten dooreen . . . ik zie soms het winkeltje vóór me, als ik langs een groenteuitstalling kom. „Wat is toch geur, die onze ziel beroert op zulk een fijn-verhelderende wijze, en haar op eens in tooversnelle reize door verste landen van herinn'ring voert? Wat breekt zoo schel door dichten tijdswolk heen, — zóó was het, ja zóó was het, lang geleên!” ☼ Was ik vier jaar toen ik er voor 't eerst kwam, en Grietje „vollek” riep? ☼ De dochters uit het Steenen tijdperk waren groot en mooi. Barta was een schoonheid, zei iedereen. Ik zag het ook wel, we waren toen zoo klein niet meer. Arme Barta, die zoo ongelukkig geworden is, als vrouw van een deugniet, en zoo ellendig is gestorven — ze zal wel niet zoo mooi gebleven zijn . . . Gretha was de statigste, en Stiene de vroolijke. Als ze uitgingen, heel eenvoudig gekleed, zagen ze er uit als dames. Ja, dat vonden we tóén iets bijzonders, en we vertelden 't onzen kennissen, die vonden dat de tullen muts de meisjes Steen zoo flatteerde. „Maar op Zondag moest je ze zien, ze zijn heusch dâmes!” „Heusch?” „Werkelijk, zoo keurig en smaakvol gekleed”. ☼ Ach, vrouw Steen, jij die vond dat je dochters 't hoofd te hoog droegen, en zich boven hun stand kleedden, al was 't niet duur, omdat ze handig met de naald waren — als je nù nog eens kon komen kijken naar de Jo's, en Jeanne's, of Sjiane's, en Betsy's, of naar de Duitsche Hedwigs, Erna's en Maria's, wat zou je wel zeggen van deze wereld? Maar als je dan èrg ontdaan was, vrouw Steen, over wat je zag en hoorde, dan zou ik je meenemen naar Paulien, die je nog als klein kindje gezien hebt, en ik zou je haar Jaantje vertoonen, Jaantje met haar bonte boezelaar voor, en de keurige, gladgekamde vlechtjes, — die handen geeft bij 't weggaan; Jaantje uit de oude doos, die in de nieuwe wereld is verzeild geraakt.

TANTE VAN TOENTERTIJD

Nijmegen, de stad van heden en verleden (Slot)

NAAST den burcht moet al vroeg, waarschijnlijk reeds ten tijde van Karel den Groote, een dorpje ontstaan zijn, dat zijn beteekenis in de eerste plaats dankte aan den grooten water-verkeersweg, de Waal. Daar het tegen de heuvels was opgebouwd, lag het beveiligd tegen de wintersche overstromingen. De Noormannen pleegden er invallen en overwinterden er in 925. Ook hier lieten zij hun sporen van plundering en verwoesting na, toen het gelukte ze te verdrijven. Het was echter een onrustige tijd en de snel groeiende stad ging herhaaldelijk in andere handen over. De machtige burcht aan de Waal was een te verlokkelijk bezit, dan dat de roofzuchtige middeneeuwsche vorsten hieraan konden weerstand bieden. Het gevolg waren herhaaldelijke plunderingen en brandstichtingen, tot in 1155 keizer Frederik Barbarossa den burcht geheel en al herstelde. Herhaaldelijk nam de vorst zijn intrek in het nieuw-herbouwde slot. De restauratie van de Karolingische kapel dagteekent waarschijnlijk uit dit tijdvak. Ook de ruïne van de Romaansche kapel, die zoo schilderachtig midden in het Valkhof ligt, is afkomstig van den herbouw uit dit tijdvak en is de koornis van de slotkapel van het kasteel geweest. Hoeveel ranker en

bevalliger is reeds dit bouwwerk, vergeleken met dat uit het Karolingische tijdvak met zijn zware metselsteenen, zijn logge boogvormen en gedrongen muren. Tot 1796 is het kasteel van Nijmegen blijven bestaan, hoewel telkens eraan verbouwd en gerestaureerd werd. Op het stadhuis kan men nog een afbeelding ervan gaan zien. ☞ Doch genoeg van het Valkhof, hoe fraai dit ook is. We verlangen de oude stad te betreden. Het zijn hier geen schilderachtige grachtjes of pittige topgeveltjes, die Nijmegen zijn karakter van oude stad waarborgen. De eerste vindt men er in het geheel niet en de laatste slechts sporadisch. Doch wanneer men de volkswijken indwaalt, zijn weg kiest tusschen de steile, naar de Waal dalende oude straatjes, herleeft de geest der Middeneeuwen. Tusschen den Waaloever en de hoogte, waarop de St. Stephanskerk ligt, bevindt zich het oudste gedeelte van de stad. Hier herinneren de namen nog aan de gilden, die er vroeger gehuisvest waren: De Smidsstraat, de Brouwersstraat, de Platenmakers-

straat, waar de platen voor de harnassen der ridders geslagen werden. De Lindenstraat is de steilste straat der stad en voor paard en wagen schier onbegaanbaar. Ridderstraat en Steenstraat waren vroeger zeer aristocratische wijken. In de eerste stond het Place Royal, waar vorsten en aanzienlijken logeerden. De Steenstraat was de eerste straat, die geplaveid werd, zooals de naam dan ook aanduidt. Ook de Priemstraat, de Nonnenstraat, de Muchterstraat zijn zeer oud. Sombere, nauwe gassen (het Duitsche woord *gasse*) verbinden de straten onderling. Het zijn halfvervallen steegjes, waar veelvuldig de slooper zijn moker hanteert. De oude huisjes zouden heel wat te verhalen weten. Voor wie een liefhebber is van schilderachtige slopjes, waar het ruige, grove metselwerk van de buikige muren brokkelt, waar tusschen de steenen mos en andere plantjes woekeren, waar de daklijn der huizen een fantastische grilligheid toont, is hier een Dorado. Aan de huizen is een lantaarn vastgemaakt, die 's avonds zijn grille licht in deze armoewijk zendt. De kinderen en vrouwen zijn haveloos, een magere kat sluipt langs de huizen. Vele hiervan worden onbewoonbaar verklaard en de bewoners verhuizen naar de frissche arbeiderswoningen

aan den buitenkant der stad. ☞ We bestijgen de typische Kerktrappen, of Onze-Lieve-Vrouwe trappen en bevinden ons dan plotseling op het pleintje, waar de St. Stephanskerk verrijst. Reeds in het jaar 1272 werd zij ingewijd, ofschoon ze nog niet geheel en al voltooid was. De kerk is gebouwd naar het voorbeeld van de St. Pancraskerk te Leiden, en vertoont een kruisbeuk met zijbeuken, terwijl de koortrans door kapellen omsloten is. De middenbeuk is echter nimmer voltooid en bleef, op de hoogte der zijbeuken, waardoor de kerk niet zoo'n grootschen indruk maakt als de oorspronkelijke bedoeling is geweest. Tusschen de beuken staan geprofileerde pijlers, vijf-en-veertig in getal. De kerk is grootendeels met gehouwen steen bekleed. In het inwendige trekken de bij uitstek fraai gebeeldhouwde koorbanken de aandacht. Ook treft men er nog, daterend uit den tijd, dat de kerk bij de Katholieken in gebruik was, een bas-relief, voorstellende een „Aanbidding der Wijzen”. ☞ De koperen kro-

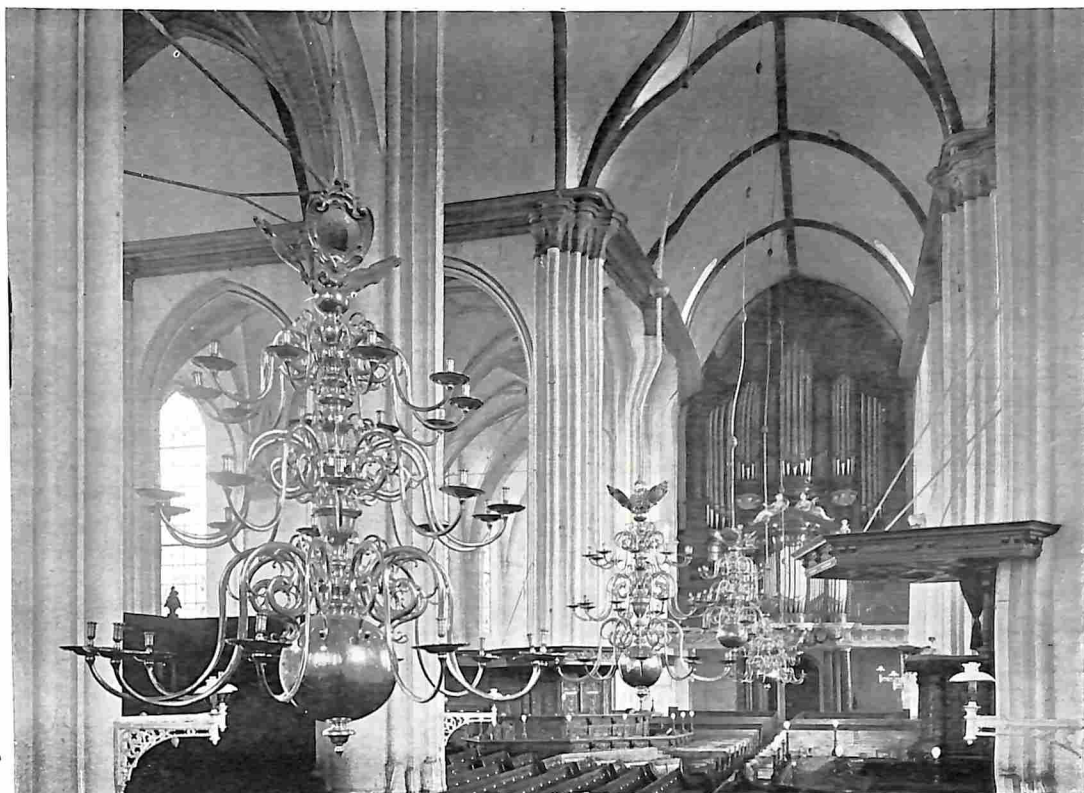

Foto C. J. Steenbergh

DE GROOTE KERK TE NIJMEGEN, INTERIEUR

nen zijn een geschenk aan de kapittel-kerk van de Gilden. Ook bevinden zich hier nog eenige merkwaardige graven, die betrekking hebben op de veelvuldige belegeringen van de stad. Catharina van Bourbon, gemalin van Hertog Adolf van Gelre heeft er een fraaie graftombe, versierd langs de opstaande zijden met de beeltenissen der twaalf Apostelen en der vier Evangelisten. De toren werd herhaaldelijk door brand, door bliksem en door oorlogsgeweld beschadigd, en dateert in zijn tegenwoordige gedaante uit het laatst van de zestiende eeuw. Op den Gotischen onderbouw rust de Renaissance-spits. Toch werkt het geheel niet storend, integendeel. Deze kerkspits behoort tot het zelfde type als die van de Oude Kerk te Amsterdam, van de torenspits te Veere en zooveel andere, die uit het laatst der zestiende en het begin der zeventiende eeuw dagteekenen. De toren bezit nog een zeer fraai klokken-spel, dat Maandags gedurende de marktoren zijn bronzen stem doet weerklinken. ☞ Op zij van de St. Stefanuskerk worden we getroffen door een buitengewoon fraai bouwwerk in Vroeg-Renaissance-stijl, dat echter duidelijke sporen van verval draagt. Het is de oude Kanunnikken- of Latijnsche school. Boven de hoofddeur vindt men het jaartal 1544. De

Foto C. J. Steenbergh

NIJMEGEN. HOEK VAN DE V.M. SCHEPENZAAL IN HET RAADHUIS (± 1670)

bovenverdieping vertoont elf ramen. Gelijkvloers bevindt zich in het midden een monumentale deur, terwijl opzij nog een kleinere deur toegang verschaft. De gevel was versierd met een twaalfstal zandsteenbeelden, de apostelen voorstellend, doch deze bevinden zich thans in zoo slechten staat, dat er niet veel meer van te zien is. Maar prachtig zijn de smeedijzeren ankers, terwijl op de breede kroonlijst een Latijnsch gedicht is aangebracht, dat in 't kort de tien geboden moet hebben weergegeven. Ook hieraan heeft de tand des tijds geknaagd; het schrift is bijna onleesbaar geworden. Alvorens we door den Kerkboog of Stevenspoort het kerkplein verlaten, werpen we nog een blik op dit brokje middeneeuwen.

We zijn hier geheel van de buitenwereld afgesloten. Het plein ademt rust en vergetelheid. Vele oude huizen, rondom de kerk zijn in zeer vervallen toestand. Ze kunnen niet alle op schoonheid bogen, maar karakter hebben ze wel, al ware dit alleen maar het weemoedig karakter van oud-zijn en afgedankt worden. In een schepenprotocol van 1480 wordt voor het eerst gesproken van: „den ganck, daer men geet opten kerckhof tot Sent Stephenserkerk”, waarschijnlijk bedoelde men de karakteristieke poort, die wij nog als Kerkboog kennen. Het gebouw vormde een onderdeel van het „Gewanthuis”, dat reeds in het jaar 1382 genoemd wordt. In de bovenverdieping was de lakenhal gevestigd, terwijl gelijkvloers winkelhuisjes waren. ☒ Nu staan we op de markt, die geheel beheerscht wordt door het prachtige Waaggebouw. De markt is niet zeer ruim, daar vroeger allerlei andere markten in de stad gehouden worden. Kannenmarkt en Ganzenheuvel zagen eveneens het marktgewoel, evenals de Korenmarkt. Thans is het nog een genoeg voor de Nijmeegsche huisvrouwen, om, vergezeld van haar dienstbode, de markt te bezoeken en er groente en fruit voor de eerstkomende dagen in te slaan. In de Waag worden nog steeds boter en kaas geveild. Waarschijnlijk is deze Waag het werk van den vermaarden bouwmeester Hendrik de Keijser. Zekerheid hieromtrent bestaat evenwel niet. Zij dateert uit 1612, in welk jaar de steenhouwswerken voor het gebouw uit Amsterdam werden aangevoerd. Het is een zeer fraai Renaissancegebouwtje, met hoogen stoep en bordes. De omkragingen van ramen en deurpost zijn van witten zandsteen, die geestig afwisselt met de roode baksteen. Ook de zijgevel is zeer fraai met zijn aardigen topgevel. Het heele gebouwtje is een der schitterendste voorbeelden van den bloei der Hollandsche Renaissance en gelukkig goed conserveerd. ☒ Dit laatste kan ook gezegd worden van het merkwaardige stadhuis, ofschoon dit gebouw een paar eeuwen meer telt. Dat het toch een fraaie Renaissancegevel doet zien, komt, omdat het in 1553 verbouwd is en toen belangrijk uitgebreid. Het is jammer dat dit mooie gebouw in de tamelijk enge Burchtstraat niet beter tot zijn recht komt. Men zou het als sieraad van het Marktplein gewenscht hebben. De gevelversiering is zeer rijk en afwisselend. In de tympanen der vensters springen fraai gebeeldhouwde koppen, het werk van Cornelis Sass van Utrecht, naar voren. Ook aan de gebeeldhouwde steenen deuromlijsting herkennen we de hand van dezen meester. De overige beelden, die den gevel sieren, zijn echter modern

en stellen de keizers en vorsten voor, die het bewind over de stad gevoerd hebben. Zij dateeren van de restauratie in het jaar 1880. Prachtig houtsnijwerk treffen we aan in de eikenhouten voordeur, terwijl ook de gebeeldhouwde eiken vierschaar in de groote voorzaal ons eerbiedige bewondering afdwingt. In dit Raadhuis, met zijn voorname zalen, zijn gobelins, zijn mooie schouwen; zijn eikenhouten zolderingen en deuromlijstingen werd in 1678 den bekenden vrede van Nijmegen gesloten. ☒ We bevinden ons thans weer in de nabijheid van het Valkhof, dat we echter links laten liggen, om nog even vanaf de Belvédère een blik te slaan op het onvergelyklijk mooie landschap. Ook deze Belvédère is een oud monument, namelijk een vroegere walpoort. Hij heette toen nog Hoender- of Hunertoren, vandaar ook den naam van het Hunerpark in de nabijheid. De landvoogd Parma vertoefde hier echter vaak en gaf den toren zijn huidige benaming. Thans is er een café in gevestigd. Het uitzicht is hier, zoo mogelijk nog fraaier dan vanaf het Valkhof. ☒ Aan de talrijke kloosters der stad herinnert nog de Mariënkerk op het Mariënborgplein. Eertijds was hier een klooster Mariënborg, door reguliere Kanunnikessen bewoond. Dit terrein was vroeger grootendeels onbebouwd. Er waren groote bleeken en boomgaarden. Langen tijd verzetten de vrome zusters er zich tegen, in het stadsverband te worden opgenomen, daar zij geen lust gevoelden „der stat te hulpe te komen in deser last ende noit geven enen kleynen penninck”. Waarschijnlijk is het hieraan te danken, dat het Mariënborgplein zoo ruim en uitgestrekt is gebleven. Gelijk gezegd, herbergt het aardige kerkje een fraaie collectie antikiteiten. ☒ Zoo hebben we dan onzen rondgang volbracht door het oude Nijmegen, dat de vluchtige bezoeker nauwelijks kent en dat toch een bezoek stellig wel waard is. Maar in den zomer zij het ons vergeven, dat wij er de voorkeur aan geven de veelgeroemde omstreken te bezoeken, en dat we verlangend zijn om per bergspoor Mooi-Nederland en Berg-en-Dal te bezoeken. Doch bij een langduriger verblijf zullen we andere wegen zoeken, minder druk begaan en intiemer. Ze zijn er naar alle kanten. Of men nu gaat naar Ubbergen en Beek, of naar Groesbeek en Mook, naar den Plasmolen, of den anderen kant uit, naar Hees en Neerbosch, steeds wordt men getroffen door onvergelyklijk fraaie plekjes, die nauwelijks hun weerga hebben.

M. F. V.

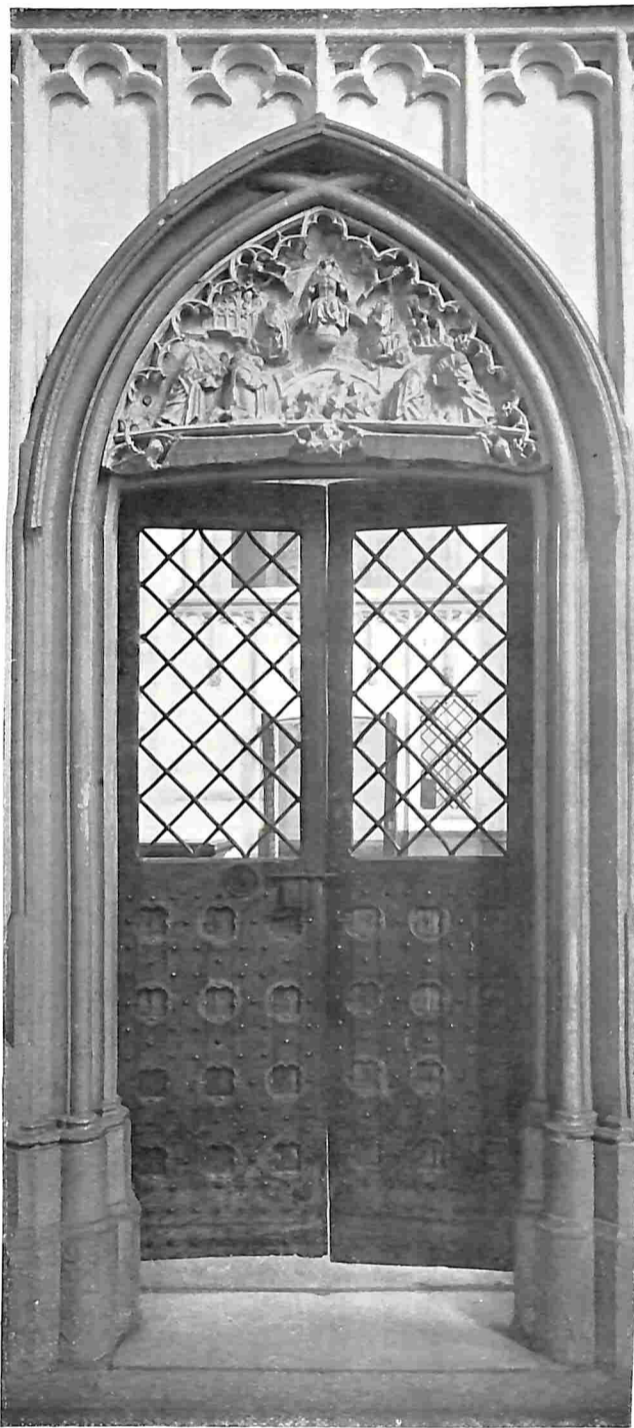

Foto C. J. Steenbergh

LAAT-GOTHIK TE NIJMEGEN

IN HET LENTEBOSCH

HISTORISCH

DE blaadjes blinkerden van nieuwhed en heel het bosch was van zacht glanzend groen. De mossen bolden levensblij uit den grond omhoog en lieten hun teer-witte koppertjes kijken. De konijntjes dartelden door de struiken en vluchtten bij elk onbekend geluid over de hooge heuvels naar hun grotwoningen terug. Hier en daar droomde een nachtegaal hardop. Zelfs de slaap kon de helderheid van zijn stralende stem niet temperen. Kleine kikkertjes keken met hun glunder-gouden oogjes naar de groene, glimmende vliegjes, die steeds op en neer zweefden en hun telkens even op de kille ruggetjes kittelden. De verliefde meizon strooide rijkelijk het hemelsche goud

Foto C. J. Steenbergh

DE WAAL TE NIJMEGEN MET GEZICHT OP DE STAD

door de openingen en kuste en koosde overal en alles. ☼ Toen kraakte het hek en kwetterende kinderstemmetjes klonken boven alles uit. De kikkertjes kropen weg en de nachtegale schrokken wakker en een legertje konijntjes vloog hals over kop naar de beschermende heuvels. Maar de zon lachte nog blijer dan te voren en deed de kleine ronde wangetjes blozen en bronzen en wees naar de verscholen kikkertjes en de mosbloemetjes en de wuifende takken vol jong groen, tot heel het troepje van twintig bewaarschoolkleuters, die als bont gekleede kabouterijtjes waren onder de hoge boomen, dol werd van pret. Meesterlijk dirigeerde de oude Juf de levende lange rij tusschen al de heerlijkheden door, die van de lente waren. De stemmetjes vroegen en riepen en lachten en de kleine handjes grepen en graaiden en grabbelden door de lucht en over de groene gronden. ☼ Maar als bij tooverslag werden ze stil. Daar kwam een man aan, een vreemde, een groote meneer uit de verre menschenwereld. De beentjes weigerden het verder gaan, het sprookjesbosch was vergeten, de mondjes gingen wijd open als de kijkende oogjes. Op een hoopje stonden ze en staarden als kabouterijtjes zoo nieuwsgierig naar den komenden man. ☼ Opgeschrikt uit zijn gepeins, zag de man het kleurige kleuter-troepje om de Juf heen. Uitbundig, omdat hij de blonde Mei gezien had onder de boomen, licht hij lachend zijn hoed. ☼ De stilte wordt spannend. De kikkers en konijntjes, de vogels en de vlinders herademen weer. Dan openbaart een schuchter stemmetje de gedachte, die al die kleine bolletjes bezig houdt. Als een verluchtende zucht in een benauwd oogenblik komt een kinderstemmetje gestegen uit het op elkander geklonte troepje: „Hij heeft een kaal hoofd!” Een tweede stemmetje murmelt het na: „Hij heeft een kaal hoofd!” Dan lispelen alle lipjes met een gulzige graagte de broeiende gedachte naar buiten. Het ruischt door de weer bewegende rijen heen en weer, en terug als een speelsch lentewindje door het jonge loof: „Hij heeft een kaal hoofd!” ☼ Als de avond gaat komen en het maantje schuchter de scheidende zon aanstaart, moeten de kleuters naar bed toe. Om den onwil te verjagen, die uit heel de houding van de in hun levensvreugde gestoorde kleinen spreekt, vragen de moeders, of ze prettig gewandeld hebben met de juf van school. En de pruilende mondjes pruttelen stijfjes en onduidelijk: „Ja, in het bosch”. ☼ „En waren er mooie bloemen in het bosch?” „Een heeleboel, maar je mag ze niet plukken, want dan worden ze ziek!” ☼ „En hebben de vogels gezongen en heb je de konijntjes zien springen?” „Ja en er waren ook kikkers en vlinders en er kropen kleine beestjes over het mos enne...” opeens worden de bijna geloken oogjes weer wijd groot, de stugheid verdwijnt geheel, het hoofdje buigt geheimzinnig naar voren en de tuitende lipjes zeggen zacht dat ééne, dat heel merkwaardige van dien dag: „In het bosch was een man met een kaal hoofd!”

TINE STYGER-KROPHOLLER.

Bladvulling

De balans van den intellectueel houdt moeilijk evenwicht, van den droomer nog minder, doch van den dwaas in het geheel niet.

Als het doel edel en zuiver is, zal men veel kracht ontvangen om het te bereiken.

der Jezuiten te Napels onder te brengen en zelf met haar dochter Cornelia in het klooster een toevlucht te zoeken. Bernardo poogde van Rome uit zijn goederen van den onderkoning terug te krijgen en liet in afwachting van een gunstig resultaat zijn intusschen tien jaar geworden zoon Torquato bij zich komen, om hem in Rome te laten studeeren. Er was geen mogelijkheid voor hem om zijn bezittingen terug te krijgen; hij moest zelfs weldra uit de eeuwige stad vluchten wegens den oorlog die tusschen Spanje en Paul IV uitbrak. De onderkoning van Napels had een inval in de pauselijke landen gedaan en Tasso was bevreesd in de handen zijner vijanden te vallen. ☼ Tot overmaat van ramp overleed Porcia, en de kleine kinderen bleven in Napels zonder bescherming achter, tot dat Giovanna van Aragon zich over hen ontfermde en ze in het klooster San'Festo on-

Torquato Tasso

Uit het Poolsch door

KAZIMIERZ CHLEDOWSKY

2)

(Vervolg)

GEDURENDE zijn ballingschap had de arme dichter vele ontberingen te verduren, tot het hem in 1554 gelukte verlof te krijgen om zich in Rome te vestigen. ☼ Porcia Tasso was met haar kinderen in Napels gebleven, maar werd door hare broeders en haar moeder van haar huis te Sorrento en van hare roerende goederen beroofd, toen het gebleken was, dat zij op bescherming van den onderkoning niet kon rekenen. Zij was daardoor genoodzaakt haren zevenjarige zoon in de nieuw gestichte school

Foto C. J. Steenbergh

DEUROMLIJSTING LANGE BURG-
STRAAT 24

derbracht. Tasso zelf vond onderdak bij Guidobaldo, hertog van Urbino; zijn zoon echter zond hij naar zijn familie te Bergamo. Hij liet hem spoedig daarna, op wensch van Guidobaldo, te Urbino komen, waar de jongen studiegenoot werd van den achtjarigen Francesco Maria, den lateren hertog. Torquato was dertien jaar, toen hij in April 1557 te Urbino kwam, en de tijd, dien hij daar doorbracht, liet bij hem de heerlijkste herinneringen achter. Het hof, destijds een verzamelpplaats van geleerde en beroemde mannen, maar niet minder de wonderschoone ligging der stad wekten in hooge mate zijn fantasie op. Des zomers verhuisde men gewoonlijk naar Pesaro of naar het naburige slot, Villa Imperiale genaamd, vanwaar men een ruim uitzicht had op Pesaro, Fano, Sinigaglia, Ancona tot achter Loreto, en ten Westen op de heuvels van de Romagna. Het aangename verblijf in dit slot met zijn prachtige ligging maakte zoo'n diepen indruk op Torquato, dat hij in den „Rinaldo”, zijn eerste gedicht van eenigen omvang, de villa Imperiale tot voorbeeld koos bij de beschrijving van het paleis „della Cortesia”. Te Urbino leerde hij het hofleven kennen, de „cortesia” en de „creanza” beoefenen, welke als een sieraad voor elken hoveling werden beschouwd. Door de aanwezigheid van een hoforkest was hij tevens in de gelegenheid zich ook op muzikaal gebied te bekwaamen. Hier ving hij ook aan met het schrijven van zijn eerste lyrische gedichten. ☞ Zijn vader legde tegelijkertijd de laatste hand aan zijn gedicht „Amadigi” en verhuisde, toen dit gereed was, in het voorjaar van 1559 naar Venetië om het te laten drukken. De „dedicatie” van een boek was destijds een zaak van groot belang voor den schrijver, omdat hiervan zijn carrière afhing. De groote vorsten kregen gewoonlijk de voorkeur en Bernardo had dan ook aanvankelijk het plan zijn gedicht aan Philips II van Spanje op te dragen; hij kwam daar echter van terug, toen hij zooveel leed van de Spanjaarden ondervond en koos den koning van Frankrijk als beschermheer, op wien zijn hoop gevestigd was. Toen hij echter zag, dat voor hem uit Frankrijk geen hulp te verwachten was, kwam hij op zijn eerste plan terug, in de hoop Philips II met zijn opdracht gunstiger voor zich te stemmen en ertoe te brengen hem zijn vermogen terug te geven. Maar de poging was vergeefs gedaan. ☞ Torquato volgde zijn vader naar Venetië, waar hij al dadelijk in een kring van beroemde letterkundigen en dichters werd opgenomen. Het centrum van geestelijk leven in Venetië was toen de „Accademia Veneziana”, ook „della Fama” genaamd; onder hare leden telde men Veniero, Gradenigo, Girolamo Ruscelli, Patricio en Aldo Manuzio, die de academische geschriften drukte en uitgaf. Aldo was toen reeds een man op leeftijd, zijn drukkerij stond daarom onder leiding van zijn zoon Paolo, die tevens dichter was en een vriend van Torquato werd. Het is begrijpelijk, dat Tasso in deze omgeving ondanks zijn jeugd het plan opvatte om een groot heldendicht te schrijven. De dichters van dien tijd hadden allen min of meer eenzelfde doel voor oogen, namelijk om de poëtica van Aristoteles in overeenstemming te brengen met den geest des tijds. Ariosto vonden zij reeds verouderd en Trissino week, volgens hen, te zeer van de regels der dichtkunst af, vooral van de toen beroemde theorieën, welke verkondigd werden door professor Sigonia, den lieveling der jeugd, die „tot

zijn eigen roem, benijd door andere geleerden” de filosofie der Oudheid in overeenstemming wilde brengen met de eischen, welke in zijn tijd aan den roman gesteld werden.

(Wordt vervolgd)

De doolhof der dwaasheid

DOOR RALPH SPRINGER

24)

ZE hieven spontaan een loflied aan ter eere van Ben Bighead en langen Archibald en bezongen zóóvele en zoo onmenselijke misdaden, welke deze bleken te hebben gepleegd, dat het hart van Oom Karel er stil van stond. En het gelaat van den dikken Joris Jochem verbleekte, alsof hij te veel gegeten had. „In de hoogte met ze!” riep een stem. „Leve onze beste moordenaars!” En ja, ze hieven de beide tegenstribbelende mannen op de schouders en droegen hen in triomf door de gelagkamer, als vierden ze een jubileum. „Wat is hier te doen?” vroeg opeens een verbaasde stem. Joris Jochem uitte een kreet. In de deur stond de heer Van Nuchteren, in zijn pyjama en achter hem zag hij de witte, geest-gezichten van Munnik en Billicom. Beide geesten staken smeekend de armen naar den detective uit. Een kloeke, schrandere gedachte voer door zijn hoofd. Die mannen verkeerden blijkbaar in den waan dat hij hun kapitein en dat Oom Karel hun luitenant was. Mooi, dan zou hij ten minste van dat misverstand gebruik maken, om zijn plannen te volvoeren. „Grijpt hen!” riep hij en wees naar den troep gasten. „Twintig miljoen vertegenwoordigen zij. Overwelddigt hen, maar spaart de geesten.” Juichend lieten de roovers Joris Jochem en Oom Karel op den vloer vallen en wierpen zich op de gasten. Er klonken kreten, als teeken van verweer. Maar dat duurde slechts kort, de blijkbaar nog half slapenden gaven den tegenstand spoedig op. Iedere roover had touw in zijn zakken en in tien minuten tijds waren allen gebonden. De meisjes mochten op een stoel zitten, de heer Van Nuchteren en zijn beide chauffeurs moesten staan. Munnik en Billicom lieten zich stijf op een tafel

Foto C. J. Steenbergh

DE MARIËNBURGKERK TE NIJMEGEN

leggen; als geesten die tegen geen vermoeden kunnen. „Wat moet die schandelijke overval beteekenen?” vroeg de heer Van Nuchteren, verontwaardigd. De meisjes begonnen te schreien en te smeeken om genade. „Geen genade voor de miljoenenroovers en geestenkwellers! beval Joris Jochem, onverbidde-lijk. „Naar boven en alles doorzoeken. Maar spaar de voetsporen en vingerafdrukken. En laat de schatten ongemoeid.” Een schot viel en tegelijkertijd vloog de buitendeur open. Een politie-officier trad de gelagkamer binnen, een revolver in de hand. Achter hem volgden agenten, in zóó groot aantal, dat Joris Jochem ze niet zoo snel kon tellen. „Verraad!” riep een der roovers. „Hier schuilt verraad achter” „Verraad!” gilden de anderen hem na. „Dood aan de politie!” „Néér de wapens; gij allen zijt mijn gevangenen!” „Nooit!” schreeuwde de roover met de driekleurige baard. Hij hief zijn speer op en sprong vooruit. Een schot knalde. De roover stortte op de vloer en slaakte zijn doodscreet. Een woest, dreigend gejoel steeg uit de roovers op. „Wie weerstand biedt is een kind des doods!” riep de officier. „Ik verklaar jullie allen tot gevangenen. Waar zijn Ben Bighead en Lange Archibald?”

(Wordt vervolgd)